

Udvælgelse af 20 særlige feriesteder til projekt ”Oplevelsesbaseret Kystturisme”

Uddybning af baggrund, analysegrundlag og aktiviteter i projektet

Resumé

Videncenter for Kystturisme har udvalgt 20 feriesteder i Danmark til at være i fokus for centrets indledende udviklingsindsats. De valgte steder tilbydes at indgå i projekt ”Oplevelsesbaseret Kystturisme”, hvor de frem til udgangen af 2014 vil få overvåget og sammenlignet kvaliteten af turistproduktet samt få gennemført individuelle udviklingsforløb med henblik på at styrke kvaliteten.

Udvælgelsen af feriesteder er et bidrag til at samle kræfterne i dansk turisme om at udvikle stærke og unikke destinationer af høj kvalitet. Tilsammen står de kommuner, som feriestederne er beliggende i, for 17,3 mia. kr. i omsætning og 20,5 mio. overnatninger, svarende til knap 40 pct. af omsætningen i kystturismen og knap 60 pct. af alle overnatninger i Danmark uden for de fire store byer, København, Århus, Aalborg og Odense.

De 20 feriesteder er valgt med afsæt i en større analyse af den geografiske udbredelse af kystturismen i Danmark, udarbejdet af Center for Regional og Turismeforskning for Videncenter for Kystturisme. På baggrund af analysens konklusioner om kritisk masse i kystturismen kombineret med en række på forhånd definerede valgkriterier, har videncentret udvalgt feriestederne til projektet.

Et udgangspunkt for udvælgelsen af feriesteder har været, at videncentret i den to-årige periode, som projektet strækker sig over, har valgt at arbejde systematisk med feriesteder, som i forvejen besidder en vis kritisk masse i kystturismen.

Et andet udgangspunkt for initiativet har været ønsket om at arbejde med geografisk stærkt afgrænsede steder. Fremfor at arbejde med større områder dækkende hele destinationer såsom eksempelvis Bornholm, Djursland eller Vadehavsområdet har videncentret valgt at arbejde fokuseret med mindre feriesteder, som med veludbyggede overnatningsfaciliteter og turismeservice kan udgøre et centrum, et hjem, for turistens besøg i Danmark. Valget af at arbejde med destinationsudvikling på

mikro-niveau er truffet for at igangsætte processer for kvalitetsudvikling, der omfatter hver enkelt detalje i turismeproduktet, og for at kunne bidrage til at skabe stærke og sammenhængende feriesteder, som fremtræder samlet i forhold til turisten.

Aktiviteter i projektet

De 20 feriesteder vil først og fremmest være nedslagspunkter for et grundigt kvalitetstjek af turismeoplevelsen, både gennem detaljerede spørgeskemaundersøgelser, kontrolbesøg og dybdegående kvalitetsmålinger. Målingerne skal muliggøre løbende benchmark mellem områderne, og være udgangspunkt for iværksættelse af lokal indsats for at styrke kvaliteten i turismeproduktet. Analyserne og rådgivning skal munde ud i, at feriestedet udvikler en forpligtende, konkret og langsigtet masterplan for udviklingen af turisme med henblik på at skabe vækst og flere job gennem øget turismeaktivitet.

Konkret tilbyder videncentret en "pakke" til hvert enkelt feriested med følgende delelementer:

- Redskaber til at overvåge udviklingen i turismen på lokalt niveau
- Gæstemålinger, inspektioner og kvalitetstjek
- Rådgivning og bistand til udvikling af en masterplan for områdets turismeudvikling og løbende sparring om implementering
- Konkret vejledning i bl.a. serviceudvikling, design og arkitektur, sammenhæng i turistoplevelsen og i stedets udtryk
- Test og afdækning af markedspotentiale og kommunikationsveje forud for lancering af evt. nye produkter
- Vejledning i forretningsmodeller, virksomhedsudvikling og potentialeberegninger ved nye investeringer
- Deltagelse i netværk, videndeling samt international inspiration

Projektet er en del af det landsdækkende projekt "Oplevelsesbaseret Kystturisme". Region Midtjylland, Region Nordjylland, Region Syddanmark, Region Sjælland og Ringkøbing-Skjern kommune står bag projektet, som har et samlet budget på 54 mio. kr., finansieret af de såkaldte KUP-midler fra EU-regionalfonden.

Tæt samspil med andre lokale projekter

Arbejdet med kvalitetsudvikling af de 20 feriesteder vil foregå i tæt koordination med andre initiativer, og vil ikke på nogen måde være i modstrid med evt. andre initiativer som eksempelvis etablering af destinationer eller øvrige udviklingsprojekter. I disse år står fonde, puljer og aktører i dansk turisme bag flere initiativer, der styrker turistproduktet og produktudviklingen på mikro-niveau. Bl.a. kan nævnes Realdanias kampagne "Stedet Tæller", Nordjyllands landsdækkende projekt "Kystbyer i Vækst", en række delprojekter under projekt "Oplevelsesbaseret Kystturisme" samt diverse initiativer rundt om i landet for etablering af destinationer.

Videncentrets indsats for at skabe kvalitetsudvikling i de udvalgte stærke feriesteder skal ses som en overbygning og et supplement til eksisterende projekter, idet der her arbejdes bredt med kvalitetsudvikling i alle led af værdikæden. For at sikre størst mulig synergi til andre projekter samt koordination vil samarbejdet om det enkelte feriested blive indledt med en screening af tidligere og igangværende projekter, og der aftales koordinering med andre initiativer og en tilpasning af "pakken" til det enkelte feriested på baggrund heraf.

Projektets baggrund

Projektets grundidé er, at kystturismen i Danmark skal gennemgå en omfattende kvalitetsudvikling, hvis Danmark fortsat vil være en af de primære destinationer i Nordeuropa internationalt set.

Tendenserne de seneste år antyder, at en indsats for at styrke kvaliteten er påkrævet. Udfordringerne er mange:

- Øget tilgængelighed og kraftig satsning på turisme i andre lande har skabt en helt ny og skærpet konkurrencesituation for virksomheder, der arbejder med kystturisme i Danmark. Hvert år dukker nye konkurrenter op fra både nær og fjern, ofte med store offentlige investeringer i ryggen.
- Det danske kystprodukt er udfordret af ændringer i rejsemønstre og efterspørgsel. Den tidligere klassiske sommerferie ved kysten i Danmark forkortes eller afløses af kortere ferier hele året eller af længere ophold på andre tidspunkter. Nye ferieformer som all-inclusive og krydstogt skyder frem med imponerende tag-selv bord af aktiviteter og muligheder.
- Turisterne øger kravene til kvalitet – og særligt pris/kvalitetsforholdet – i takt med høj rejseerfaring, øget gennemsigtighed på markedet og øget opmærksomhed om pris/kvalitet i økonomiske krisetider.

Effekten af den stigende konkurrence har været tydelig i flere områder og kystturismeerhverv i Danmark, som over en længere årrække enten har oplevet stagnation, meget svag vækst eller ligefrem tilbagegang især blandt udenlandske turister. Flere analyser peger endvidere på, at standarden i Danmark for pris/kvalitetsniveauet særligt på overnatningsstederne, ligger under det niveau, turisterne oplever i andre lande.¹

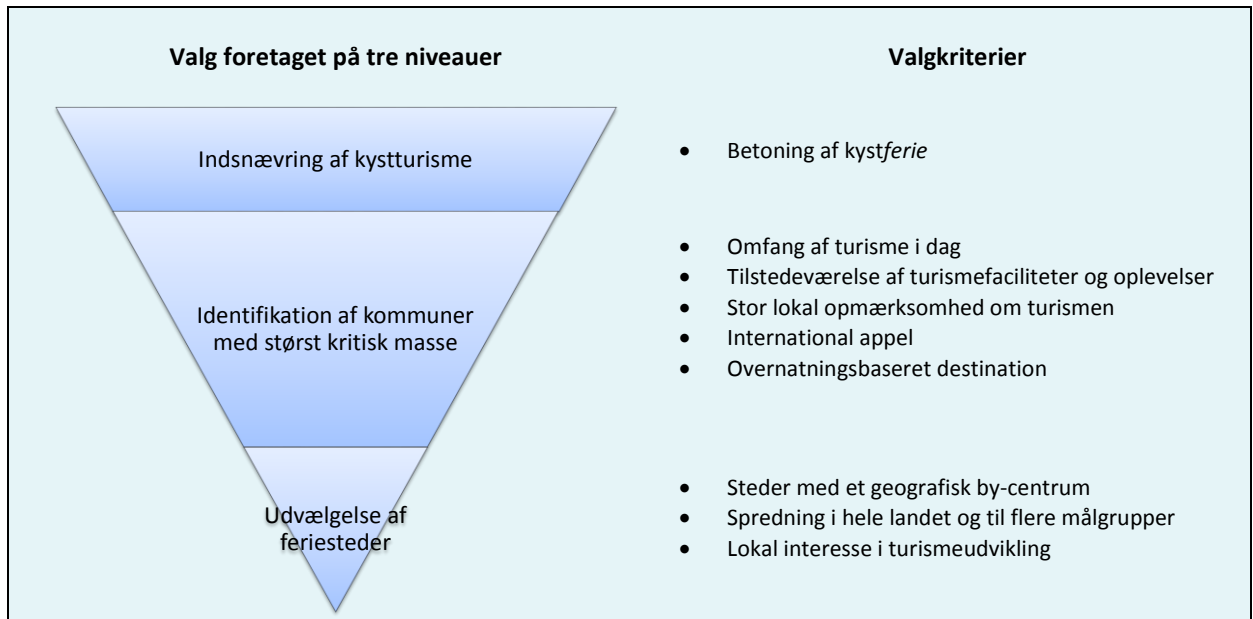
Den skarpe internationale konkurrence, som præger kystturismens erhverv i Danmark, kan kun imødegås ved, at Danmark selv har nogle destinationer og virksomheder inden for kystturismen af en vis størrelse. Stederne skal have så stor kritisk masse, at de kan være konkurrencedygtige i form af at tilbyde et pris/kvalitetsforhold og en palette af aktivitetsmuligheder, der matcher den moderne kystturists behov. Derfor har Videncenter for Kystturisme besluttet at koncentrere en stor del af centerets indsats om at bidrage til at løfte kvaliteten – og hermed konkurrencedygtigheden - i udvalgte områder i Danmark. Efter en omfattende udviklingsproces er det hensigten, at de valgte feriesteder vil kunne opnå så stor styrke, at de kan udgøre velfungerende minidestinationer og på sigt fyrtårne for hele kystturismen i Danmark.

Kriterier for definition af kritisk masse

Da udviklingsprojektet gennemføres over en kort tidshorisont, har videncenteret valgt at arbejde med et mindre antal steder, som i forvejen besidder en vis kritisk masse. For at indkredse steder med kritisk masse, har videncenteret defineret nogle udvælgelseskriterier, som har mundet ud i en række valg og fravalg. Processen for udvælgelse af feriesteder er sket i tre trin, jf. nedenstående illustration:

---

¹ Jf. blandt andet studier fra TCIs Satisfaction Survey (VisitDenmark, 2012).

På **første trin** er kystturismen overordnet set defineret. Her tager projektet udgangspunkt i definitionen af kystturisme som al turismeaktivitet i Danmark uden for de fire store byer, København, Århus, Aalborg og Odense, da det er denne definition, der ligger til grund for videncentrets aktiviteter. Set i denne betydning omfatter kystturismen både turisme, der er ferie- og forretningsrelateret, og turisme, som finder sted langs kysten eller inde i landet. I nærværende projekt har videncentret valgt at indsnævre definitionen yderligere til *ferieturisme*.

På **det andet trin** har videncentret taget udgangspunkt i analysen af kystturisme i Danmark, udarbejdet af Center for Regional og Turismeforskning (CRT), for at identificere kommuner med størst kritisk masse i kystturismen. For at skabe et samlet billede af den kritiske masse i kystturismens kommuner på tværs af alle rapportens indikatorer har videncentret udarbejdet en samlet rangordning af kystkommunerne med udgangspunkt i indikatorer, der udtrykker, hvorvidt området har 1) en i forvejen veludbygget turisme, 2) en vis mængde af turismefaciliteter og oplevelser, 3) er afhængig af turismen, og endelig 4) er orienteret mod udenlandske markeder. Derudover opstiller rapporten nogle forskellige typer af kritisk masse inden for kystturismen, som ligger til grund for en prioritering af den type destinationer, som har en vis overnatningskapacitet og som dermed fungerer som centrum for opholdet i Danmark.

Det tredje og sidste trin i udvælgelsen af stærke feriesteder bestod i at identificere områder inden for kommuner, som under trin to fremkom med kritisk masse. Her blev taget udgangspunkt i et kriterium for, at stedet var kendetegnet ved ét fysisk centrum og at man fra lokal side havde en vilje til udvikling. Udvælgelsen af feriesteder støttede sig til oplysninger i CRTs analyse om tilstedeværelse af en vis kritisk masse udtrykt ved antal beskæftigede i turismeerhvervene på sogne-niveau, dog skal det bemærkes, at systematiske og sammenlignelige data på dette niveau er yderst mangelfulde. Endelig afspejler udvælgelsen af feriesteder også et ønske om at sprede de valgte feriesteder til hele landet og til flere målgrupper.

Identifikation af kommuner med kritisk masse

Rapporten "Kystturismen i Danmark", udarbejdet af CRT for Videncenter for Kystturisme, har ligget til grund for identifikationen af kommuner med størst kritisk masse i kystturismen. Rapporten beskriver kystturismens kommuner i Danmark med udgangspunkt i en lang række indikatorer: Fra antal overnatninger, turismeomsætning, beskæftigelse til oplevelsesforbrug, detailhandel, natur, restaurationer, antal feriehuse mv. Videncenter for Kystturisme har gennemført to analyser af datamaterialet med det formål at skabe et samlet overblik over kritisk masse i kystturismen, hvor der er taget højde for de kriterier for udvælgelse, der er nævnt i forrige afsnit. **Den første analyse** rangordner alle kommuner iht. opnået score på de indikatorer for kritisk masse. **Den anden analyse** kategoriserer kommunerne i fire typer af destinationer med kritisk masse, hvorved der bliver skabt grundlag for udvælgelse af feriesteder inden for de typer, som bedst stemmer overens med de definerede valgkriterier.

1. analyse

For at skabe et samlet overblik over den kritiske masse i kystturismens kommuner, målt efter rapportens indikatorer, men prioriteret iht. videncenterets valgkriterier, har centeret gennemført en simpel rating af alle kommunerne. Analysen af kommunernes samlede kritiske masse bygger på en vurdering af hver kommunes score på 10 indikatorer, som belyser kriterierne for kritisk masse. I analysen blev hver kommune tildelt et point fra 1 – 5 ud fra kommunens score på den pågældende indikator, og hver indikator har endvidere fået en vægt på en skala fra 1 - 4 iht. vurderet vigtighed. Som det fremgår af skemaet nedenfor har tilstedeværelsen af registrerede overnatninger og den samlede turismeomsætning, sammen med international brandstyrke fået størst vægt som indikatorer.² Skemaet nedenfor viser pointsystemet med de anvendte indikatorer, vægte og intervaller.

Emne	Indikator	1	2	3	4	5	Vægt	Kilde
Turismens omfang i dag	Antal reg. overnatninger	0 - 299.000	300 - 499.000	500 - 999.000	1 - 3 mio.	Over 3 mio. overnatninger	3	Danmarks Statistik
	Samlet turismeforbrug	0 - 399.000	400 - 699.999	700 - 1 mia. kr.	1,1 - 1,5 mia. kr.	Over 1,6 mia. kr.	4	VisitDenmark/CRT
Et veludbygget turismeprodukt	Naturareal	0-5 HA	6-9 HA	10-14 HA	15 - 24 HA	25+	1	Naturstyrelsen
	Attraktionsbesøg i kommunen	0 - 74.000	75 - 199.000	200 - 499.000	500 - 999.000	Over 1 mio.	2	VisitDenmark
	Turistforbrug i detailhandel	Under 50 mio. kr.	50 - 99 mio. kr.	100 - 199 mio. kr.	200 - 299 mio. kr.	Over 300 mio. kr.	1	VisitDenmark/CRT
	Turistforbrug i restaurant	Under 30 mio.	30 - 49 mio.	50 - 99 mio.	100 - 149 mio.kr.	Over 150 mio. kr.	1	VisitDenmark/CRT
Opmærksomhed om turismen	Relativ betydning af turismen	0 - 1,4 pct.	1,5 - 2,4 pct.	2,5 - 3,4 pct.	3,5 - 4,9 pct.	Over 5 pct. af udbuddet	2	VisitDenmark/CRT
	Udvikling 2007 - 2011	Mere end -10% tilbagegang	-3% - -9%	-2 - +2%	3 - 9%	Over 10 pct. Fremgang	2	Danmarks Statistik
Udenlandsk orientering	Antal udenlandske overnatninger	Under 29 pct.	30 - 39 pct.	40 - 49 pct.	50 - 59 pct.	Over 60 pct.	2	Danmarks Statistik
	Brandstyrke	Slet ikke kendt	Lidt kendt	Kendt af nogen målgrupper	Kendt i nabolande	Int. kendt	4	Kvalitativ vurdering pba analyser fra VDK

² Det skal bemærkes, at de valgte målepunkter er indikatorer udvalgt på grundlag af det datagrundlag, der var tilgængeligt, og således giver det bedst mulige, men ikke nødvendigvis helt præcise udtryk for den enkelte variabel.

Som resultat af øvelsen har videncenteret udarbejdet et overblik over de kommuner, der på de valgte indikatorer fremstår med størst kritisk masse.

Se bilag 1 for en oversigt over opnåede point samt en forklaring af, hvilke faktorer, der trak op og hvilke, der trak ned for hver enkelt kommune.

Af kystturismens i alt 78 kommuner vurderes i alt 32 at indeholde størst kritisk masse set i forhold til de valgte indikatorer, og kommunerne er illustreret nedenfor. Skillelinjen mellem de 32 kommuner med størst kritisk masse og øvrige kommuner, der ikke indgår på kortet, er sat ved de kommuner, der opnåede mindst halvdelen af den højeste point-sum, som blev givet i alt.

Syv kommuner er kendetegnet ved betydelig kritisk masse i forhold til de udvalgte indikatorer, idet de på langt de fleste variable opnår en høj score (på i gennemsnit 3,9 på femskalaen). Øvrige ni kommuner fremhæves af analysen som næststørste kystkommuner, idet de opnår en gennemsnitlig score på mellem 2,8 og 3,8 på femskalaen på de valgte indikatorer. Endelig følger 16 kommuner med et opnået gennemsnitligt point på hver indikator på minimum 2,3.

Det er væsentligt at bemærke, at flere andre kommuner rundt om i Danmark har en vis portion kystturisme, men illustrationen viser udelukkende de områder med størst kritisk masse målt på de ti udvalgte indikatorer.

Kritisk masse i denne sammenhæng er som beskrevet tidligere stærkt domineret af, at kommunen har 1) en veludbygget kommerciel turisme med stort antal registrerede overnatninger, 2) høj samlet omsætning af turismen og 3) udenlandsk orientering i form af et stort antal udenlandske overnatninger og/eller et stærkt internationalt brand.³

³ Øvelsen har udelukkende til formål at skabe et overblik over de tungeste kystkommuner i Danmark i dag. Der er visse metodiske udfordringer ved at læne sig skarpt op af kommunegrænser, da øvelsen tilgodeser større kommuner, mens mindre, men alligevel betydelige kommuner falder væk. At kommunen ikke indgår på listen betyder således ikke nødvendigvis, at der ikke er – eller skal være – turisme i området.

2. analyse

Som supplerende analyse vurderede videncentret, hvilke *typer* af kritisk masse, som kendetegner de vigtigste kystkommuner. Kystturismen spænder vidt, og forskellige kommuner besidder kritisk masse på forskellige områder. Rapporten identificerer fire typer af områder med kritisk masse. Det er områder, der scorer højt på forskellige indikatorer, og derfor adskiller sig fra hinanden.

1. **Overnatningsbaserede destinationer:** Disse områder er domineret af feriehusturisme og sekundært camping. Vestkystområderne Ringkøbing-Skjern og Varde udgør grundpiller for kystturismen med et stort antal overnatninger, heraf mange udenlandske overnatninger. Det er områder, som ikke bare fylder godt i antal overnatninger, men også i kr. og øre. Områder som Jammerbugten, Frederikshavn, Tønder, Bornholm samt Thisted, Guldborgsund, Lolland, Fanø, Sønderborg og Syddjurs kan ligeledes beskrives som del af denne kategori, dog med noget mindre volumen og større spredning på overnatningsformer. Skelnes mellem overnatningsformer kommer andre destinationer frem, således er Svendborg og andre sydfynske kommuner eksempelvis stærkest, målt efter overnatninger i lystbådehavne.
2. **Oplevelsesbaserede destinationer:** Beskrives kystturismen med udgangspunkt i oplevelser, viser rapporten, at der er størst koncentration i Billund/Vejle området, Esbjerg, Djursland, Hjørring og Helsingør. Oplevelserne spreder sig endvidere godt rundt i landet. En stor del af de største destinationer inden for denne kategori har endvidere været kendetegnet ved at have oplevet vækst i antallet af overnatninger over en længere periode.
3. **Eget sommerhus-destinationer:** Et tredje særtræk ved kystturismen i Danmark er, at nogle områder er stærkt domineret af et stort antal sommerhuse, som dog primært benyttes til privat brug, og med en tilsvarende lav andel udenlandsk turisme. Odsherred og Gribskov er primære destinationer inden for denne kategori, som begge står for et stort turismeforbrug, og hvor turismen betyder meget for områdernes økonomi.
4. **Hotel og erhverv.** Herning, Horsens og Vejle er eksempler på områder inden for den tekniske definition af kystturismen, som markerer sig som seriøse spillere målt i turismeforbrug, og som samtidig tilhører den mindre del af kystturismen i Danmark med kontinuerlige vækstprocenter. Områderne er kendetegnet ved at have en udbygget hotelturisme, restaurantsektor samt en stor andel erhvervsgæster. Også Slagelse og Middelfart indgår i denne kategori, ligesom flere af de oplevelsesbaserede destinationer såsom Billund, Vejle og Esbjerg med flotte vækstrater kan ses som del af denne kategori.

Videncentret konkluderer, at de til projektet valgte feriesteder primært skal findes inden for den første kategori og sekundært tredje kategori. Dette skyldes ønsket om at arbejde med feriesteder, der fungerer som en form for minidestinationer for turistens ophold via en veludbygget overnatningskapacitet, hvilket ofte ikke er tilfældet ved type 2-destinationerne. Derudover fravælges type 4-destinationer til nærværende projekt som følge af dominans af erhvervsturisme.

Udvælgelse af feriesteder

På baggrund af analysen har videncentret udvalgt ét – og i enkelte af de største kommuner to – feriesteder inden for kommuner, der i analysen viste sig at have stor eller mellemstor kritisk masse inden for kystturismen, såfremt kommunen opfyldte kriteriet om at være en overnatnings- og feriebaseret destination. Således blev Skagen, Løkken, Lønstrup, Blokhus, Søndervig, Hvide Sande, Henne Strand, Blåvand, Fanø, Rømø, Ebeltoft, Sønderborg, Billund, Marielyst og Allinge-Sandvig alle valgt, fordi de er store feriesteder beliggende i kommuner inden for de to største kritisk-masse kategorier. Kommunerne Helsingør, Vejle, Esbjerg og Kolding har kritisk masse i kystturismen, men indgår ikke på listen med valgte feriesteder, da de ikke primært har karakter som overnatningsbaserede feriedestinationer.

For at opnå større spredning af projektet til hele landet og tilgodese områder med kritisk masse inden for mindre målgrupper, blev yderligere fem feriesteder udvalgt blandt kommuner med nogen betydning for kystturismen. Igen blev der udelukkende valgt feriesteder blandt kommuner med nogen kritisk masse som følge af overnatningsbaserede områder, og der blev lagt vægt på enten tilstedeværelse af stor turismeomsætning, stort antal overnatninger eller tilstedeværelsen af stor international gennemslagskraft.

Fra denne kategori blev udvalgt Rørvig (Odsherred), Gilleleje (Gribskov), Svendborg som centrum for Sydfyn, Vorupør/Klitmøller (Thisted) og Møn (Vordingborg). De førstnævnte områder er stærke spillere som følge af et meget stort turismeforbrug og stor overnatningskapacitet. Svendborg blev valgt som centrum for hele det sydfynske Ø-hav, idet der her samlet set befinder sig stor kritisk masse, som imidlertid kommer svagt ud i analysen af kommuner som følge af eksistensen i området af mange, små kommuner. De sidstnævnte to feriesteder, Vorupør/Klitmøller og Møn blev udvalgt som følge af deres stærke internationale brandværdi inden for kystturismen, kombineret med tilstedeværelsen af en vis overnatningskapacitet i oplandet.

Skemaet nedenfor viser de 20 valgte steder, nøgletal for kommunen samt de primære kriterier for valget som særligt feriested.

Feriested	Kriterier for udvælgelse	Kommune	Nøgletal for kommunen
Skagen	<ul style="list-style-type: none"> • Stærkt internationalt brand • Centrum for stort opland • Stort feriested i en kommune med størst kritisk masse 	Frederikshavn	1,4 mio. overnatninger 1,3 mia. kr. i turismeforbrug
Løkken	<ul style="list-style-type: none"> • Primære destinationer i en kommune med størst kritisk masse inden for kystturismen • Overnatningsbaseret destination • Stor andel udenlandske gæster 	Hjørring	1,4 mio. overnatninger 1,2 mia. kr. i turismeforbrug
Lønstrup			
Blokhus	<ul style="list-style-type: none"> • Stort feriested i en kommune med størst kritisk masse i Danmark • Stor andel udenlandske gæster 	Jammerbugt	1,6 mio. overnatninger 1,2 mia. kr. i turismeforbrug
Vorupør/ Klitmøller	<ul style="list-style-type: none"> • Stor andel udenlandske gæster • Kritisk masse og international appel inden for mindre målgruppe (windsurfere) 	Thisted	760.000 overnatninger 0,6 mia. kr. i turismeforbrug
Søndervig	<ul style="list-style-type: none"> • Stort feriested i en kommune med størst kritisk masse i Danmark • Stor andel udenlandske gæster 	Ringkøbing- Skjern	3,2 mio. overnatninger 2,1 mia. kr. i turismeforbrug
Hvide Sande			
Henne Strand	<ul style="list-style-type: none"> • Stort feriested i en kommune med størst kritisk masse i Danmark • Stor andel udenlandsk turisme • Klart defineret centrum 	Varde	3,4 mio. overnatninger 1,5 mia. kr. i turismeforbrug
Blåvand			
Fanø	<ul style="list-style-type: none"> • Stort antal udenlandske gæster • Overnatningsbaseret destination • Indgår på listen over mellemstore kommuner 	Fanø	720.000 overnatninger 0,4 mia. kr. i turismeforbrug
Rømø	<ul style="list-style-type: none"> • Største feriested i kommunen med stor andel udenlandske gæster • Indgår på listen over mellemstore kystkommuner 	Tønder	1,4 mio. overnatninger 0,9 mia. kr. i turismeforbrug
Sønderborg	<ul style="list-style-type: none"> • Stor andel udenlandske gæster • Udgør naturligt centrum for turister i området • Feriebaseret destination i stor kystkommune 	Sønderborg	1,0 mio. overnatninger 1,1 mia. kr. i turismeforbrug
Billund	<ul style="list-style-type: none"> • Internationalt stærkt brand • Kommune med størst kritisk masse i Danmark • Stor overnatningskapacitet og vækst 	Billund	1,2 mio. overnatninger 0,8 mia. kr. i turismeforbrug
Ebeltoft	<ul style="list-style-type: none"> • Centrum for turister i hele kommunen • Overnatningsbaseret destination • Beliggende i mellemstore kystkommuner 	Syddjurs	860.000 overnatninger 1,0 mia. kr. i turismeforbrug
Svendborg/ Sydfyn	<ul style="list-style-type: none"> • Et naturligt centrum for stort opland af lystsejlere • Kritisk masse og international appel inden for det segment 	Svendborg	480.000 overnatninger 0,6 mia. kr. i turismeforbrug
Rørvig	<ul style="list-style-type: none"> • Stor omsætning af turismen • Overnatningsbaseret destination • Naturligt centrum med stort opland 	Odsherred	425.000 overnatninger 1,1 mia. kr. i turismeforbrug
Gilleleje	<ul style="list-style-type: none"> • Overnatningsbaseret destination • Stor omsætning af turismen • Klart defineret by-centrum 	Gribskov	460.000 overnatninger 1,0 mia. kr. i turismeforbrug
Marielyst	<ul style="list-style-type: none"> • Naturligt centrum for turister i hele kommunen • Overnatningsbaseret destination • Indgår på listen over mellemstore kystkommuner 	Guldborgsund	700.000 overnatninger 0,8 mia. kr. i turismeforbrug
Møn	<ul style="list-style-type: none"> • Stærkt internationalt brand inden for kystturisme • Stort opland med overnatninger 	Vordingborg	320.000 overnatninger 0,4 mia. kr. i turismeforbrug
Allinge- Sandvig	<ul style="list-style-type: none"> • Mangfoldigt overnatningsudbud • Stort antal beskæftigede i overnatningsbranche • Beliggende i kommune med størst kritisk masse 	Bornholm	1,3 mio. overnatninger 1,4 mia. kr. i turismeforbrug

Bilag 1. Kommuner med størst kritisk masse i kystturismen, målt efter 10 indikatorer

Rank	Kommune	Point	Turisme- forbrug i mio. kr.	Rank iht. turisme- forbrug	Antal overnatninger	Rank iht. overnatninger	Høj score	
							Høj score	Lav score
Størst kritisk masse	Ringkøbing-Skjern	92	2.052	1	3.176.404	2	Overnatninger, omsætning, natur, udenlandsk turisme, stor relativ betydning	Attraktioner, vækst
	Billund	85	831	17	1.236.116	8	Vækst, attraktioner, brandværdi	Antal overnatninger, omsætning, detailhandel, natur
	Jammerbugt	84	1.158	9	1.625.023	3	Scorer højt (4) over hele linjen	Vækst
	Frederikshavn	82	1.336	6	1.385.445	5	Brandværdi, turismeservice, natur, turismeomsætning	Vækst
	Varde	82	1.511	3	3.371.682	1	Overnatninger, omsætning, natur, udenlandsk turisme, stor relativ betydning	Attraktioner, vækst
	Bornholm	79	1.407	5	1.292.909	7	Turismeomsætning, turismeservice, relativ betydning, natur	Vækst
	Hjørring	78	1.202	8	1.413.261	4	Overnatninger, natur, attraktioner og turismeservice	Vækst og relativ betydning
Mellemstore kystkommuner	Helsingør	73	1.483	4	360.145	31	Turismeforbrug, turismeservice og attraktion	Vækst og lav andel udenlandske overnatninger
	Tønder	72	925	14	1.351.974	6	Overnatninger, natur og andel udenlandske besøgende	Attraktioner, vækst
	Syddjurs	68	1.012	12	861.607	10	Natur, attraktion, turismeservice og høj relativ betydning	Vækst
	Sønderborg	63	1.087	10	992.976	9	Stor andel udenlandske overnatninger, mellemscore i alle punkter	Relativ betydning og vækst
	Vejle	62	1.557	2	647.348	17	Højt turismeforbrug, vækst og natur	Udenlandsk turisme og relativ betydning
	Esbjerg	60	795	19	532.578	22	Mellemstor i overnatninger og forbrug, stor i vækst og brandværdi	Turismeomsætning, overnatninger, relativ betydning
	Fanø	57	362	50	719.282	13	Overnatninger, udenlandsk turisme, relativ betydning	Turismeomsætning og attraktioner
	Kolding	57	1.225	7	658.935	16	Turismeforbrug	Vækst og relativ betydning
	Guldborgsund	55	784	20	706.504	14	Udenlandske overnatninger	Attraktioner, vækst
Kommuner med nogen kritisk masse	Odsherred	54	1.067	11	423.661	28	Turismeomsætning, turismeservice, relativ betydning, natur	Overnatninger, udenlandsk andel
	Lemvig	54	466	42	697.443	15	Vækst og andel udenlandske overnatninger	Turismeomsætning
	Lolland	54	540	37	818.884	11	Overnatninger, natur og attraktion	Turismeomsætning, vækst og relativ betydning
	Langeland	53	445	43	501.417	24	Natur, relativ betydning, andel udenlandsk turisme	Turismeomsætning, overnatninger, relativ betydning
	Roskilde	51	909	15	138.498	60	Højt samlet turismeforbrug, attraktioner	Overnatninger, udenlandsk turisme og vækst
	Silkeborg	51	846	16	575.307	21	Natur	Udenlandsk turisme, vækst, lav relativ betydning
	Holstebro	50	591	33	601.316	18	Natur, vækst og andel udenlandsk turisme	Turismeomsætning
	Middelfart	50	729	23	505.119	23	Vækst og relativ betydning	Overnatninger, attraktion
	Haderslev	49	668	27	592.600	19	Stor andel udenlandsk turisme og vækst	Turismeforbrug, relativ betydning, attraktion
	Norrdjurs	49	608	31	589.074	20	Natur	Turismeforbrug, overnatninger, udenlandsk turisme
	Svendborg	48	600	32	479.171	25	Natur, turismeservice, mellemhøj i turismeforbrug	Andel udenlandsk turisme, relativ betydning, overnatninger
	Gribskov	47	978	13	459.810	26	Højt samlet turismeforbrug	Attraktioner, vækst, udenlandske turister og brandværdi
	Herning	46	737	21	226.730	44	Samlet turismeforbrug, restaurantforbrug og vækst	Overnatninger
	Thisted	46	609	30	761.665	12	Natur, overnatninger og andel udenlandsk turisme	Turismeomsætning, vækst
	Vordingborg	46	433	45	319.117	34	Natur, udenlandske overnatninger og brand	Turismeforbrug og overnatninger
Aabenraa	46	654	28	435.315	27	Natur, vækst, mellemhøjt turismeforbrug	Overnatninger, udenlandsk turisme, relativ betydning	

Anm.: Kommuner, der indgår på denne liste har opnået minimum 46 point ud af 100 mulige. Skillelinjen mellem de nævnte kommuner og kommunerne, som ikke fremstår på denne liste, går ved de kommuner, der har opnået halvdelen af det opnåede antal maximum point. Opdelingen mellem de tre niveauer af kritisk masse er sket ud fra intervaller på 20 point for de øverste to kategorier, mens den nederste kategori indeholder restgruppen frem til skillelinjen på 46 point.